

ČESKÁ **ČNB** NÁRODNÍ BANKA

VĚSTNÍK

Částka 10

Ročník 2004

Vydáno dne 19. května 2004

O b s a h :

ČÁST OZNAMOVACÍ

9. Úřední sdělení České národní banky ze dne 6. května 2004 - Výklad k vybraným ustanovením zákona o platebním styku

Třídící znak							
2	0	9	0	4	3	2	0

ÚŘEDNÍ SDĚLENÍ ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY

ze dne 6. května 2004

Výklad k vybraným ustanovením zákona o platebním styku

1. Dnem 1. ledna 2003 nabyl účinnosti zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku) s výjimkou ustanovení s odloženou účinností. Dnem 1. května 2004 nabyla účinnosti tato ustanovení zákona o platebním styku, jejichž účinnost byla odložena a vázána na vstup České republiky do Evropské unie.
2. Banky a pobočky zahraničních bank se na základě praktických zkušeností obracejí na Českou národní banku s dotazy a požadavky na výklad některých ustanovení zákona o platebním styku, zejména ustanovení části druhé zákona týkající se převodů. Ustanovení o přeshraničních převodech nabyla účinnosti dnem 1. května 2004. Nebankovní veřejnost se na Českou národní banku obrací s dotazy především z oblasti elektronických platebních prostředků, které jsou předmětem úpravy části třetí zákona.
3. Česká národní banka jako gestor platebního styku zpracovala za účelem sjednocení postupů bank a poboček zahraničních bank a k lepšímu pochopení zákona veřejností výklad k vybraným ustanovením zákona o platebním styku. Česká národní banka upozorňuje, že v případě sporu je oprávněn učinit závazný výklad pouze soud.
4. Výklad k vybraným ustanovením zákona o platebním styku tvoří přílohu tohoto úředního sdělení.

Člen bankovní rady
prof. Dr. Ing. Jan Frait, v. r.

Příloha

Sekce peněžní a platebního styku
odpovědný zaměstnanec:
JUDr. Žlebková, tel. 224 413 463
p. Miňovský, tel. 224 412 162 (zejm. k části třetí zákona)

**VÝKLAD K VYBRANÝM USTANOVENÍM
ZÁKONA O PLATEBNÍM STYKU**

Květen 2004

Výklad k vybraným ustanovením zákona o platebním styku

Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku) je převážně harmonizační normou. Právní akty Evropských společenství, které implementuje, jsou citovány u jednotlivých částí zákona o platebním styku.

ČÁST PRVNÍ – ÚVODNÍ USTANOVENÍ

K § 1 Předmět úpravy

Písmeno a)

Stanoví předmět úpravy části druhé zákona o platebním styku (dále místy jen „zákon“).

Část druhá zákona o platebním styku se vztahuje na

- převody peněžních prostředků na území České republiky v české měně (tuzemské korunové převody),
- přeshraniční převody (výklad definice je uveden u § 2, účinnost ode dne vstupu České republiky do Evropské unie),

a to bez ohledu na měnu, ve které jsou vedeny účty příkazce a příjemce; jde o převody mezi převádějícími institucemi i v rámci jedné převádějící instituce.

Část druhá se tedy nevztahuje na

- převody v cizí měně prováděné na území České republiky mezi cizoměnovými i korunovými účty, a to ani mezi převádějícími institucemi ani v rámci převádějících institucí,
- veškeré zahraniční převody, které nejsou převody přeshraničními ve smyslu § 2 odst. 2.

Platby neupravené zákonem o platebním styku se řídí zejména obchodními podmínkami respektive smlouvou mezi poskytovateli služeb a jejich klienty a příslušnými ustanoveními obchodního zákoníku (§ 708 a násl. smlouva o běžném účtu) nebo občanského zákoníku.

Zákon reguluje pouze úhradovou formu placení podle § 3 a nevztahuje se na inkasní formu placení. Zásady provádění inkasní formy placení bankami a pobočkami zahraničních bank stanoví vyhláška České národní banky¹⁾.

¹⁾ Vyhláška č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování.

Přeshraniční převody, jak jsou definovány v zákonu o platebním styku v souladu s příslušnou směrnicí, pouze však ty, které jsou denominovány v eurech a švédských korunách, upravuje rovněž Nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v eurech (upravuje i další typy plateb, které nejsou předmětem tohoto výkladu). Nařízení 2560/2001/ES se bez nutnosti transpozice do českých právních norem dnem vstupu České republiky do Evropské unie stalo součástí českého právního řádu.

Písmeno b)

Stanoví předmět úpravy části třetí zákona o platebním styku, jímž je vydávání a užívání elektronických platebních prostředků. Zákon definuje v části třetí elektronické platební prostředky a další pojmy relevantní pro tuto oblast. Stanoví obecné povinnosti vydavatelů elektronických platebních prostředků a dále podmínky vydávání elektronických peněžních prostředků (jednoho typu elektronického platebního prostředku) nebankovními subjekty.

Písmeno c)

Stanoví předmět úpravy části čtvrté zákona o platebním styku. Zákon upravuje podmínky vzniku a provozování platebních systémů. Provozování systému není omezeno určitou měnou. Podstatným znakem je, že zákon upravuje jen systémy, jejichž účastníci se dohodli, že se tyto systémy řídí právním řádem České republiky. Pro použití práva je tedy určující dohoda účastníků, nikoli jejich sídlo či místo provozování systému. Zákon dále stanoví některé povinnosti českým osobám, které jsou účastníky platebních systémů provozovaných podle právního řádu některého z ostatních členských států Evropské unie resp. Evropského hospodářského prostoru (EHP).

ČÁST DRUHÁ – PŘEVODY PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ

Část druhá zákona implementuje směrnicí 97/5/ES o přeshraničních převodech. Většina ustanovení obsahuje výrazné prvky ochrany spotřebitele.

K § 2 Základní ustanovení

Ustanovení vymezuje osobní a teritoriální působnost části druhé.

Odst. 1

Písmeno a)

Stanoví obsah pojmu převádějící instituce. Částí druhou zákona o platebním styku se řídí poskytovatelé služeb platebního styku – profesionálové. Kromě bank a poboček zahraničních bank (dále jen „banka“) jimi mohou být i jiné osoby, jestliže převody peněžních prostředků provádějí jako podnikatelskou činnost (profesionálně). Tyto služby musí být poskytovány na území České republiky.

Mezi další převádějící instituce náležejí zejména spořitelní a úvěrní družstva působící podle zvláštního zákona²⁾ a osoby s devizovou licenci České národní banky specializované na převody peněz přes hranice. Převádějící institucí je též Česká pošta, s.p., s omezením uvedeným v § 3 (popř. jiný provozovatel poštovních služeb).

Písmeno b)

Část druhá zákona o platebním styku se na druhé straně vztahuje na uživatele služeb provádění převodů – klienty převádějících institucí, spotřebitele. Zákon pro ně zavádí pojem příkazce a příjemce. Mohou jimi být jak fyzické, tak i právnické osoby. Příkazce dává přímo převádějící instituci příkaz k převodu, příjemce je konečným příjemcem částky převodu.

Úprava je asymetrická, rozlišuje okruh osob, které mohou být klientem u tuzemského převodu a u přeshraničního převodu.

U tuzemských převodů se zákon vztahuje na všechny osoby, které jsou příkazcem nebo příjemcem.

U přeshraničních převodů z důvodu přesné implementace příslušné směrnice jsou z okruhu příkazců vyjmuty osoby, které mají postavení profesionálních poskytovatelů služeb. Cílem směrnice a tedy i zákona je ochrana drobného spotřebitele. Okruh příjemců není takto omezen.

Odst. 2

Definuje přeshraniční převod. Účinnost všech ustanovení části druhé zákona o platebním styku týkajících se přeshraničních převodů nastává dnem vstupu České republiky do Evropské unie. Zákon se od tohoto dne vztahuje na převody mezi členskými státy Evropské unie a dalšími státy Evropského hospodářského prostoru (EHP tvoří státy Evropské unie a Norsko, Island Lichtejnštejnsko). Začátek i konec transakce musí být umístěn vždy do některého z těchto států (včetně České republiky) s tím, že se jedná o dva různé státy (překračuje hranice členských států). Převody začínající nebo končící na území třetích států nebyly do zákona zahrnuty, protože v nich není zajištěna reciprocita ochrany klienta a návazného práva regresu mezi převádějícími institucemi.

Přeshraniční převody se uskutečňují v některé z měn kteréhokoliv z těchto států (např. DKK, EUR, GBP, ISK, NOK, SEK, CHF - je měnou v Lichtejnštejnsku). Je třeba si uvědomit, že po 1. květnu 2004 se okruh rozšířil na měny nových členských států včetně České republiky (CZK, CYP, EEK, HUF, LTL, LVL, MTL, PLN, SIT, SKK), přičemž převody v některých z těchto měn jsou značně frekventované. Omezení částky převodu do výše ekvivalentu 50 000 eur bylo ze směrnice převzato pouze pro přeshraniční převody. Převádějící instituce působící v České republice budou mít vůči svým klientům stejné povinnosti jako obdobné instituce v jiných zemích Evropské unie resp. Evropského hospodářského prostoru. Zároveň budou schopny garantovat svým klientům splnění zákonných podmínek, neboť jejich partnerské instituce v ostatních členských zemích se budou řídit zákony, které implementovaly tutéž směrnici (tím bude zajištěno též právo regresu

²⁾ Zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

v případě pochybení). Pro přepočítání protihodnoty částky převodu se používá kurz Evropské centrální banky. Tím je zajištěno, že se nestane, aby tatáž transakce byla v jednom státě považována za přeshraniční ve smyslu směrnice a v jiném státě nikoliv. Rozhodným dnem pro přepočítání kurzu je den účinnosti příkazu k převodu (výklad definice je uveden u § 5). U tuzemských korunových převodů nejsou vztahy ke směrnici relevantní, a proto zákon zajišťuje tytéž lhůty převodů a další povinnosti bez ohledu na výši částky.

Informovanost veřejnosti o případných nových státech Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru bude zajištěna. Česká republika se po vstupu do EU stala též státem EHP. Každý nový členský stát bude smluvním partnerem České republiky a přístupová smlouva s ním bude tedy uveřejněna ve Sbírce mezinárodních smluv (sdělení Ministerstva zahraničních věcí bude ve Sbírce zákonů).

Přehled členských států EU a EHP a jejich měn od 1. května 2004 je uveden v příloze č. 1. Kurs devizového trhu vyhlášený Evropskou centrální bankou je uveřejňován na internetových stránkách Evropské centrální banky (www.ecb.int).

K § 3 Převod

Odst. 1

Zákon důsledně v souladu se směrnicí definuje převod pouze jako úhradu na základě příkazu daného příkazcem převádějíci instituci ve prospěch příjemce. Část druhá zákona se vztahuje tedy pouze na úhrady, nikoli na inkasní způsob placení (viz § 1). Jedním z druhů úhrady jsou například trvalé příkazy v bance, které regulaci zákona rovněž podléhají.

Odst. 2

Část druhá zákona upravuje nejen bezhotovostní převody (převody z účtu na účet, které provádějí banky), ale též převody hotovostní. Za hotovostní převod je považován převod peněžních prostředků složených v hotovosti a určených k výplatě hotovosti, stejně jako převody, kde alespoň na jedné straně (příkazce či příjemce) je částka převodu složena či vyplacena v hotovosti.

Převod může být uskutečněn i toutéž osobou, která vystupuje v rámci jednoho převodu jako příkazce i jako příjemce.

Vklad na účet v hotovosti stejně jako výběr peněžních prostředků v hotovosti z účtu jsou převodem ve smyslu zákona o platebním styku.

Naopak výběr z bankomatu nenaplnuje definiční znaky převodu a druhou částí zákona o platebním styku se neřídí.

Pokud převádějíci instituce umožňuje z vkladní knížky nebo na vkladní knížku převod ve smyslu § 3, podléhá tento regulaci části druhé zákona o platebním styku, i když se nejedná o účet.

Odst. 3

U tuzemských převodů jsou z působnosti zákona vyjmuty některé druhy plateb (zejména platby daní, poplatků a pojistného). Tato skutečnost vyplývá zejména z historicky vzniklého

legislativního stavu. Byla zachována zvláštní působnost speciálních zákonů³⁾, které upravují lhůty a sankce u bankovních a poštovních převodů.

Vzhledem k zastaralé technologii zpracování poštovních poukazů, které jinak naplňují definici převodu, byl poštovní poukaz v tuzemském platebním styku vyjmut z působnosti zákona o platebním styku a ponechán pouze v působnosti zákona o poštovních službách⁴⁾.

Budou-li tyto platby prováděny přeshraničním převodem, regulaci zákona o platebním styku podléhají.

K § 4 Příkaz k převodu

Definuje příkaz k převodu.

Příkazce může dát své převádějíci instituci příkaz k převodu bez jakýchkoli podmínek, např. formou příkazu k úhradě nebo příkazu k výplatě částky v hotovosti. Může též po dohodě s touto institucí vázat svůj příkaz na určité podmínky, po jejichž splnění se jeho doposud podmíněný pokyn stane příkazem k převodu ve smyslu zákona. Příkaz může být vázán i na splnění podmínek třetí osobou. Ustanovení má postihnout rovněž ty případy, kdy převod je výsledkem různých bankovních obchodů (např. akreditiv).

V tomto ustanovení se jedná o podmínky stanovené příkazcem (např. splatnost), na rozdíl od ustanovení § 6, který obsahuje zákonné podmínky a podmínky převádějíci instituce.

K § 5 Den účinnosti příkazu k převodu

Odst. 1

Definuje jeden z nejdůležitějších pojmů – den účinnosti příkazu k převodu, od něhož se pak odvíjejí další skutečnosti (počítání lhůt, sankce).

Pro to, aby nastal den účinnosti příkazu, musí klient splnit

- a) smluvní podmínky převádějíci instituce, pokud byly stanoveny resp. sjednány (např. lhůty předkládání příkazů, náležitosti a formy příkazů),
- b) povinnosti stanovené v § 6 odst. 1 zákona o platebním styku (viz výklad k § 6),
- c) povinnosti stanovené jiným právním předpisem (např. uvádění platebních titulů v souladu s vyhláškou České národní banky⁵⁾).

³⁾ Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách).

⁵⁾ Vyhláška č. 514/2002 Sb., kterou se stanoví podmínky pro označování účelu peněžních úhrad, potřebných pro sestavování platební bilance České republiky.

Převádějící instituce (zejména banky) mohou v rámci tohoto ustanovení např. s klientem dohodnout, že v případě, kdy z důvodu nedostatku peněžních prostředků na účtu příkaz neprovedou, tento příkaz nevrátí a po určitou dohodnutou dobu ho uchovávají a pokoušejí se znovu o jeho realizaci. Tato praxe není v rozporu se zákonem. Účinnost příkazu k převodu nastane až tehdy, je-li dostatečné krytí k provedení převodu. Do té doby účinnost nenastala a nepočínají běžet lhůty převodu.

Odst. 2

Den, kdy mají být peněžní prostředky na základě příkazu k převodu odepsány z účtu, je v bankovní praxi označován jako den splatnosti. Není povinnou náležitostí příkazu, a to ani podle zákona ani podle vyhlášky České národní banky¹⁾. Pokud příkazce den splatnosti určí (uvede na příkazu), nastane den účinnosti příkazu až v den splatnosti, resp. nejdříve v den splatnosti; pochopitelně musí být splněny podmínky účinnosti podle odstavce 1 (a tudíž i podle § 6).

K § 6 Podmínky účinnosti příkazu k převodu

Odst. 1

Stanoví zákonné podmínky účinnosti příkazu k převodu, které musí být vždy splněny. Klient musí mít dostatek peněžních prostředků k převodu a musí dát převádějící instituci dostatečné podklady ke správnému uskutečnění převodu (bankovní spojení, adresa příjemce). Obě podmínky musí být splněny kumulativně.

Odst. 2

Ustanovení vychází z bankovní praxe a umožňuje převádějícím institucím stanovit si lhůtu k předání příkazu k převodu přede dnem účinnosti příkazu včetně provozních hodin pro předkládání příkazů a jejich zpracování. Tato lhůta je zpravidla součástí smlouvy mezi převádějící institucí a jejím klientem.

Uvedená podmínka může být využívána rovněž při provádění tzv. konverze, je-li měna převodu stanovená na příkazu jiná, než měna účtu, z něhož je částka převodu odepisována (viz výklad k § 8).

K § 7 informační povinnosti převádějící instituce

Odst. 1

Za účelem zajištění transparentnosti podmínek provádění převodů a zlepšení informovanosti potenciálních klientů (veřejnosti) zákon stanoví převádějící instituci povinnost uveřejnění tzv. předběžných informací o základních podmínkách, za nichž provádí převody. Informace musí být jasná a srozumitelná (požadavek ochrany spotřebitele). Vyžaduje se písemná forma. Pro zachování písemné formy platí ustanovení § 40 odst. 3 a 4 občanského zákoníku, je však třeba přihlídnout k tomu, že zákon požaduje uveřejnění informace v provozních prostorách převádějící instituce. Klasickou formou jsou vývěsky, letáky a brožury, které jsou k dispozici v prostorách převádějící instituce. Podle názoru České

národní banky podmínky zákona o platebním styku splňují též tzv. elektronické informační kiosky umístěné v provozních prostorách některých bank.

Navíc nad písemnou formu ukládá zákon převádějíci instituci povinnost informovat elektronickými prostředky v případě, kdy je to vhodné (např. elektronicky předávaná data).

Rozsah předběžných informací je formulován jako minimální, to znamená, že převádějíci instituce může informovat své potencionální klienty nad rámec této povinnosti. Informace jsou podávány vždy z pohledu vztahu převádějíci instituce k jejímu klientovi – je-li příkazcem nebo příjemcem.

- a) Uvedení lhůt je praktické především pro převádějíci instituci příkazce v případě přeshraničních převodů (viz výklad k § 8). Nemusí být uvedena konkrétní lhůta, ale způsob jejího stanovení, to znamená např., že lhůta uvedená převádějíci institucí příkazce bude složena z lhůty této převádějíci instituce a lhůt zprostředkujících převádějíci institucí, které však nebudou v předběžné informaci konkrétně stanoveny. Pro tuzemské převody bude informace obsahovat lhůtu podle § 8 odst. 2 zákona o platebním styku. Vychází se však ze skutečnosti, že pro klienta mohou být ustanovení zákona o platebním styku komplikovaná a převádějíci instituce mu je má vhodnou formou přiblížit. Důležitou informací je počátek běhu lhůt, jímž je den účinnosti příkazu k převodu. Toto ustanovení se vztahuje na případy, kdy klient je v pozici příkazce.
- b) Jedná se o lhůtu potřebnou k převodu částky z účtu převádějíci instituce příjemce a jejímu připsání na účet příjemce nebo k zajištění výplaty v hotovosti. Převádějíci instituce příjemce uvádí lhůtu poskytnutí částky příjemci podle § 8 odstavce 5 zákona. Jinak platí totéž co pro písm. a). Toto ustanovení se vztahuje na případy, kdy klient je v pozici příjemce.
- c) Tuto povinnost nebude komplikované splnit u tuzemských převodů. U přeshraničních převodů v případě tzv. plateb OUR (viz výklad k § 10) však má informace o ceně zahrnovat cenu celého převodu včetně cen zprostředkujících převádějíci institucí. Zákon umožňuje sdělit způsob stanovení výše ceny – např. cena je složena z ceny převádějíci instituce, která je známa (např. 1% min./max.) a cen všech zprostředkujících převádějíci institucí, které budou vyúčtovány při konkrétním převodu. Dle Nařízení 2560/2001/ES musí instituce informovat přímo o částce, kterou klient zaplatí za přeshraniční platbu a za odpovídající platbu prováděnou uvnitř členského státu. Zákon o platebním styku a Nařízení 2560/2001/ES nejsou v rozporu a musí být dodržovány obě tyto normy. Nařízení je dokumentem vyšší právní síly než zákon o platebním styku. To znamená, že v případě, že půjde o převod spadající do působnosti nařízení, bude převádějíci instituce postupovat podle nařízení.
- d) U příkazce půjde o den účinnosti příkazu, u příjemce o den připsání na účet či zajištění hotovostní výplaty.
- e) Jedná se o informaci o vlastních reklamačních postupech (převádějíci instituce mají různé útvary pro reklamace – reklamační oddělení, compliance, vnitřní audit). Platí zásada, že se klient obrací na svoji převádějíci instituci, která mu poskytla službu převodu. Dále je převádějíci instituce povinna informovat o existenci finančního arbitra působícího podle

zvláštního zákona⁶⁾ (kontakt na finančního arbitra) a stručně informovat o jeho postupech (základní zásady řízení).

- f) Předběžná informace bude zahrnovat údaj o typu kurzu podle operace (např. deviza nákup, valuta prodej), který převádějíci instituce používá při konverzi.

Odst. 2

Řeší informační povinnost převádějíci instituce pro případ, kdy není ještě provedení převodu dohodnuto, není uzavřena smlouva, avšak konkrétní osoba (potencionální klient) požádá o informaci o lhůtě a ceně konkrétního převodu. Převádějíci instituce informuje o ceně, kterou bude ona účtovat klientovi. Informace takto poskytnutá je závazná v tom smyslu, že má přednost před obchodními podmínkami převádějíci instituce. Následně (bezprostředně, nejdéle v rámci pracovního dne) uzavřená smlouva nemůže takto sdělené údaje změnit v neprospěch klienta.

Obrat „nehodlá převod uskutečnit“ vychází ze skutečnosti, že převádějíci instituce nemá povinnost uzavřít smlouvu. Na druhé straně, pokud např. smlouvu o běžném účtu s klientem uzavřela, a převody jsou součástí poskytovaných služeb, nemůže uskutečnění převodu a tedy ani poskytnutí informace odmítnout.

Odst. 3

Zákon stanoví převádějíci instituci povinnost sdělování tzv. následné informace, po uskutečnění převodu, pokud se klient nevzdá nároku na tuto informaci. Vzdání se musí být výslovné, musí z něho být patrné, že se klient informace skutečně vzdává; jeho formu zákon nestanoví, zájmem převádějíci instituce je zajistit si průkaznost klientova úkonu. Postup, kdy by převádějíci instituce do svých obchodních podmínek předem zahrnula pouze možnost, že informaci neposkytuje, a klient takovou smlouvu podepsal, lze kvalifikovat jako obcházení zákona. Je možno se vzdát nároku jak na celou informaci podle odstavce 3, tak i na její část.

Jestliže se klient nároku na informaci vzdá, převádějíci instituce mu je povinna vyhovět. Nelze-li to např. z provozních důvodů, bude klientovi informaci nadále předávat, nebude ji však zpoplatňovat. Typickým příkladem je výpis z účtu, který někdy klienti odmítají.

Zákon předepisuje u následné informace stejnou formu jako u předběžné. Následná informace bude zpravidla součástí výpisu z účtu (u bank), není to však podmínkou (avízo, odpočet, jiný doklad jsou možné). Pro zachování písemné formy platí, co je uvedeno u odstavce 1.

V této souvislosti z bankovní praxe upozorňujeme, že stejně jako výpis na papírovém tiskopisu nebývá podepsán, není podmínkou zachování písemné formy u následné informace elektronický podpis. Znamená to, že písemná forma je splněna i tehdy, jestliže např. převádějíci instituce (banka) dohodne s klientem, že mu bude předávat měsíční výpisy na papírovém tiskopisu a jednotlivé položky denně elektronickým přenosem. Zákon ukládá navíc tam, kde je to vhodné, informovat klienta též elektronickými prostředky.

⁶⁾ Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi.

Obdobně jako v odstavci 1 jsou v odstavci 3 stanoveny minimální náležitosti (obsah) informace:

a) údaje umožňující klientovi identifikovat převod

aa) v tuzemském bezhotovostním platebním styku jsou přímo definovány vyhláškou České národní banky¹⁾ v náležitostech výpisu z účtu (§ 6 vyhlášky); tato úprava je však závazná pouze pro banky. Tyto údaje jsou:

- bankovní spojení plátce,
- bankovní spojení příjemce,
- konstantní symbol, byl-li uveden na příkazu k převodu,
- variabilní symbol, byl-li uveden na příkazu k převodu,
- specifický symbol, byl-li uveden na příkazu k převodu,
- textová zpráva, byla-li uvedena na příkazu k převodu,
- název účtu plátce, byl-li předán bankou plátce.

V případech dále uvedených nejsou tyto údaje stanoveny právním předpisem a jejich obsah se řídí tímto výkladem.

ab) v tuzemském platebním styku s výjimkou převodů uvedených pod písmenem aa), tedy i hotovostním, prováděném i jinými převádějícími institucemi než bankami, těmito údaji jsou:

- bankovní spojení nebo jméno/název a adresa příkazce,
- bankovní spojení nebo jméno/název a adresa příjemce,
- konstantní symbol, byl-li uveden na příkazu k převodu,
- variabilní symbol, byl-li uveden na příkazu k převodu,
- specifický symbol, byl-li uveden na příkazu k převodu,
- název účtu příkazce, byl-li předán bankou příkazce.

ac) u přeshraničních převodů tyto údaje jsou:

- identifikace příkazce a příjemce,
- informace pro příjemce, popř. další detaily platby, pokud byly uvedeny na příkazu k převodu.

Údaje budou zpřesněny následně v návaznosti na novou evropskou legislativu.

b) částka příkazu k převodu včetně měny – původní výše částky uvedená na příkazu, má význam zejména pro případy, kdy se příjemci částka převodu sníží o zúčtované ceny (§ 10);

c) výše ceny za provedení převodu.

Jde o podání následné informace o výši ceny za provedení převodu, která již byla účtována k tíži klienta. Převádějící instituce tedy nemusí účtovat za každou transakci (převod)

jednotlivě cenu převodu bezprostředně po uskutečnění převodu. Záleží na frekvenci zúčtování cen dohodnuté s klientem. V případě, že je informace podávána na výpisu z účtu, je podstatná též dohodnutá periodicita vyhotovování a předávání výpisů z účtu. Příslušné ustanovení zákona bude naplněno, jestliže klient obdrží srozumitelnou informaci o počtu transakcí (převodů) a cenu za jednu danou transakci. V případě rozdílných cen musí být uvedeny všechny a rozlišeny (např. za běžnou úhradu, za spěšnou úhradu).

Tento postup bude praktický u tuzemských bankovních převodů, u přeshraničních převodů zpravidla dochází k zúčtování ceny za převod bezprostředně po jeho provedení.

Stejně jako v odstavci 1 je míněna výše ceny, kterou účtuje převádějící instituce svému klientovi, kterému vede účet nebo od něhož přijala nebo mu vyplatila hotovost (příkazci nebo příjemci).

d) den, kdy byla částka převodu odepsána z účtu klienta, nebo den, kdy byla částka převodu připsána ve prospěch účtu klienta.

Převádějící instituce příkazce uvádí v informaci příkazci den odepsání částky převodu z jeho účtu; převádějící instituce příjemce uvádí příjemci datum připsání ve prospěch jeho účtu.

Určí-li příkazce, že cenu za provedení převodu nebo její část uhradí příjemce (výklad je uveden u § 10), pak je převádějící instituce příjemce povinna svého klienta – příjemce o tom informovat. Toto ustanovení je praktické pro přeshraniční převody (tzv. způsob BEN, SHA).

Zákon o platebním styku neukládá převádějícím institucím povinnost poskytovat služby se zpoplatněním BEN a SHA, to je věcí dohody mezi převádějící institucí a jejím klientem. Pro tuzemské korunové převody není tento způsob zpoplatnění typický. Převádějící instituce si může v souladu s § 5 zákona o platebním styku a s obchodním zákoníkem sjednat s klientem určitý způsob placení cen za provádění převodu.

Kurzový přepočtení bude uváděn především u přeshraničních převodů, může však být použit u tuzemských převodů v české měně prováděných z a/nebo na cizoměnový účet (jsou předmětem úpravy zákona o platebním styku). Také v těchto případech tuzemských převodů musí převádějící instituce informovat svého klienta o výši použitého směnného kurzu.

Pro určení příjemce poskytované informace o použitém kurzu je třeba vycházet ze zásady, že informační povinnost vyplývající z tohoto ustanovení se vztahuje vždy na tu převádějící instituci, která kurzový přepočtení provedla. Z této zásady lze dovodit, koho převádějící instituce informuje jako svého klienta. Převádějící instituce příkazce informuje svého klienta – příkazce a převádějící instituce příjemce informuje svého klienta – příjemce.

Skutečnost, že zároveň v mnoha případech bude převádějící instituce, která je bankou, informovat výpisem z účtu majitele účtu, i když tento nebude příkazcem nebo příjemcem, vyplývá z jiného právního základu (z § 712 obchodního zákoníku) a nikoli z povinnosti podle § 7 odst. 3 zákona o platebním styku.

K § 8 Lhůty provádění převodů

Ustanovení § 8 stanoví lhůty provádění tuzemských i přeshraničních převodů bez ohledu na měnu, ve které jsou vedeny účty příkazce a příjemce. Znamená to, že lhůty jsou závazné i v případech, kdy převádějící instituce provádí konverzi mezi měnou převodu a měnou účtu příkazce nebo příjemce.

Odst. 1

Stanoví průlom do povinnosti převádějící instituce dodržovat zákonné lhůty převodů, a to pouze pro případy, kdy je k prodloužení lhůty dán důvod ze zákona. V současné době pokrývá toto ustanovení vztah k zákonu „proti praní špinavých peněz“⁷⁾, který je vůči zákonu o platebním styku speciálním zákonem. Prodloužení lhůty převodů v důsledku odkladu splnění příkazu podle § 6 citovaného zákona není dotčeno povinnostmi stanovenými v § 8 zákona o platebním styku.

Odst. 2

Stanoví lhůty provádění převodů na území České republiky v české měně, přičemž písmeno a) upravuje lhůty převodů mezi převádějícími institucemi, písmeno b) upravuje lhůtu převodu v rámci téže převádějící instituce.

V prvním případě je podstatné rozdělení povinností při provádění převodu mezi převádějící institucí příkazce a převádějící institucí příjemce. Povinností převádějící instituce příkazce je zajistit připsání částky převodu ve prospěch účtu převádějící instituce příjemce a zároveň jí předat podklady nutné k tomu, aby mohla být částka připsána na účet příjemce nebo mu vyplacena v hotovosti (poskytnutí částky převodu příjemci).

Stanovená lhůta se počítá ode dne účinnosti příkazu (viz § 5) a je kogentní, nemůže být smlouvou prodloužena. Převádějící instituce by mohla dohodnout lhůtu kratší, což připadá v praxi v úvahu v tuzemském platebním styku u spěšných úhrad či elektronického bankovníctví.

Také lhůta pro převod v rámci téže převádějící instituce je kogentní.

Provádí-li převádějící instituce konverzi mezi měnou převodu a měnou účtu, z něhož je částka odepisována, může vzhledem ke kogentnosti lhůt využít možnosti stanovit si lhůtu k předání příkazu přede dnem účinnosti v souladu s § 6 odst. 2.

Odst. 3

Na rozdíl od tuzemských převodů jsou lhůty provádění přeshraničních převodů v souladu se směrnicí koncipovány jako dispozitivní, přednost má dohoda mezi převádějící institucí a příkazcem. Teprve není-li lhůta dohodnuta, stanoví zákon pětidenní lhůtu přeshraničního převodu. Povinností převádějící instituce příkazce při přeshraničním převodu je zajistit připsání částky ve prospěch účtu převádějící instituce příjemce a předat jí nutné podklady v dohodnuté (popř. zákonné) lhůtě.

⁷⁾ Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Pro počítání lhůt je rozhodující den účinnosti příkazu k převodu. Podle obecných principů závazkového práva počíná běžet lhůta následující den po dni účinnosti příkazu.

Odst. 4

Definuje pojem bankovní pracovní den, který zákon užívá v celé části druhé. Význam bude mít především u přeshraničních převodů, jichž se zpravidla účastní více převádějících institucí z různých států. V těchto státech jsou svátky v různé dny, někde převádějící instituce pracují běžně v sobotu. Bankovní pracovní den je charakterizován jako den, v němž všechny převádějící instituce na převodu zúčastněné běžně vykonávají svoji činnost. Znamená to, že je-li v některé zemi Evropské unie nebo EHP, v níž sídlí převádějící instituce podílející se na převodu, svátek, prodlouží se o tento den lhůta převodu legálně v souladu se zákonem o platebním styku. Za běžný výkon činnosti se považuje běžný provoz převádějící instituce, která se účastní některých etap převodu, kdy tato převádějící instituce má otevřeno pro klienty, poskytuje služby převodu ve většině svých poboček, pracovišť nebo jen v centrále (podle jejích provozních možností). Bude-li např. v sobotu pracovat jen jedna pobočka převádějící instituce, která se podílí na určité části převodu a má v daný den vyplatit příjemci částku převodu nebo ji připsat na účet, je tento den v daném případě (za předpokladu funkčnosti účetního systému) bankovním pracovním dnem a převádějící instituce je povinna tuto část převodu provést.

Odst. 5

Stanoví lhůtu, v níž je povinna převádějící instituce příjemce provést část převodu, za kterou je odpovědná – připsat částku na účet příjemce, nebo zajistit, aby mu byla částka k dispozici k hotovostní výplatě. Navazuje na předcházející etapu, kterou zajišťovala převádějící instituce příkazce. Lhůta je kogentní. Ustanovení se vztahuje bez rozdílu na tuzemské i přeshraniční převody. Tato fáze převodu je zajišťována na území České republiky a není proto důvod oba typy převodů rozlišovat. Částka převodu je příjemci k dispozici, jestliže je převádějící instituce v daný den schopna peněžní prostředky příjemci vyplatit. Způsob vyzvání příjemce, aby částku převodu převzal, zákon o platebním styku neřeší.

Odst. 6

Aby nedocházelo k hromadění případně chybně směřovaných částek, především z důvodu neexistujícího bankovního spojení, ale i jinak neidentifikovatelného příjemce (jméno, adresa v případě hotovostní výplaty), stanoví zákon o platebním styku převádějící instituci příjemce povinnost částku převodu bez zbytečného odkladu vrátit převádějící instituci příkazce.

V tuzemském bezhotovostním platebním styku bank byla vžitá praxe vtělena do nové vyhlášky České národní banky¹⁾. Platby směřované na neexistující účet jsou vráceny ihned zpět bance příkazce. U přeshraničních převodů se mohou převádějící instituce pokoušet o správné umístění platby. I tento postup lze charakterizovat jako postup bez zbytečného odkladu v souladu se zákonem.

Odst. 7

Upravuje případy, kdy má být částka převodu vyplacena v hotovosti. Příjemce buď částku nepřevzme nebo mu ji nelze předat z důvodů vzniklých na jeho straně (neprokáže totožnost, nezná heslo). Převádějící instituce příjemce vrací částku ve stanovených lhůtách převádějící instituci příkazce. Ohledně lhůt se připouští odchylná dohoda příjemce nebo příkazce

s příslušnou převádějí institucí; důvodem je možnost delšího pobytu příjemce v zahraničí, nemoc apod.

K § 9 Úrok z prodlení

Odst. 1

Ustanovení § 9 váže na povinnosti převádějí instituce definované v § 8 a stanoví sankce za jejich nedodržení. Platí zásada, že převádějí instituce příkazce zaplatí úrok z prodlení příkazci, převádějí instituce příjemce zaplatí úrok příjemci. Povinnost platit úrok z prodlení je objektivní povinností ze zákona, vzniká ihned po nesplnění povinnosti a není rozhodující, zda převádějí instituce porušení povinnosti způsobila. Zákon o platebním styku neřeší, v jakých lhůtách a na čí podnět se úrok z prodlení platí. Podnětem bude nejčastěji reklamace klienta, zjistí-li však převádějí instituce nedodržení lhůty sama, je povinna bez odkladu zaplatit úrok z prodlení bez reklamace. Na druhé straně to pro převádějí instituci neznamená povinnost sledovat a monitorovat neustále dodržování lhůt všech převodů.

V případě, že převádějí instituce příkazce odepíše z jeho účtu částku převodu později (nedodrží den splatnosti určený klientem), zároveň však dodrží zákonnou lhůtu k provedení převodu dle § 8, neplatí příkazci úrok z prodlení ani náhradu škody podle zákona o platebním styku. Nedodržení dne splatnosti je porušením podmínek smlouvy o účtu a tento vztah musí být řešen mimo ustanovení § 9 nebo § 11 zákona o platebním styku.

Odst. 2

Zásada odstavce 1, že úrok platí převádějí instituce svému klientovi, bez ohledu na to, zda prodlení způsobila, musí být vyvážena právem regresu. Způsobila-li prodlení zprostředkující převádějí instituce, zaplatí tato úrok z prodlení převádějí instituci příkazce. U přeshraničních převodů má dopad na vztah k převádějí institucím ve státech Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru a naopak, neboť v jejich legislativě platí stejné principy dané směrnicí.

Odst. 3

Stanoví následující zásady výpočtu úroku z prodlení. Výpočet se provádí z částky převodu, použije se úroková sazba stanovená nařízením vlády⁸⁾ (dvojnásobek diskontní sazby České národní banky). Výpočet se provádí v měně převodu, úrok je připisován v měně účtu. Při použití kurzu je třeba vycházet z toho, že klient by neměl nést kurzové riziko ani platit cenu za směnu, neboť nákup cizí měny není v jeho zájmu.

Odst. 4

Vychází ze zásady objektivní povinnosti převádějí institucí, které musí platit úrok z prodlení, i když toto prodlení nezpůsobily. Této povinnosti se mohou zprostit jen tehdy, prokáží-li, že nedodržení lhůty způsobil příkazce nebo příjemce, anebo prokáže-li se vyšší moc podle § 13.

⁸⁾ Nařízení vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku.

Odst. 5

Úrok z prodlení je speciální sankcí. Všichni účastníci převodu, tj. příkazce, příjemce i příslušné převádějíci instituce (včetně zprostředkující) mají proto právo na náhradu škody podle obchodního nebo občanského zákoníku. Úrok z prodlení se nezapočítává do náhrady škody. Jiným právem účastníků převodu se rozumí např. smluvní pokuta.

Příklady placení úroku z prodlení jsou uvedeny v příloze č. 2 výkladu k části druhé zákona.

K § 10 Zákaz provádění srážek z částky převodu

Odst. 1

Týká se pouze převodů, u nichž cenu převodu hradí příkazce své převádějíci instituci, tj. takzvaných plateb OUR. Z tohoto ustanovení v souvislosti s odstavcem 2 vyplývá, že neurčí-li příkazce, že cenu za převod nebo její část uhradí příjemce (tzv. platby BEN, SHA), je převádějíci instituce povinna použít způsob zpoplatnění OUR. Stanoví pro platby OUR zásadu, že žádná ze zúčastněných převádějících institucí (převádějíci instituce příkazce, zprostředkující instituce, převádějíci instituce příjemce) nesmí odečíst (strhnout si) z částky převodu částky cen a výloh za službu a že částka musí být příjemci na výpisu, odpočtu či jiném dokladu uvedena v té výši, v níž byla poukázána příkazcem. Ustanovení dává převádějíci instituci příjemce právo účtovat si vůči příjemci ceny související s vedením jeho účtu (např. cenu za připsání položky na účet). Na výpisu, odpočtu či jiném dokladu se i tyto ceny musí objevit jako zvláštní položky mimo částku převodu. Převádějíci instituce příjemce tím však nesmí obcházet zásadu, že nesmí příjemci účtovat cenu za provedení převodu; cílem je zabránit dvojímu zpoplatnění.

K výkladu povinnosti „aby nedocházelo k obcházení věty první“ byl do zákona o platebním styku použit výklad Evropské komise. Obsahuje u přeshraničního převodu zákaz účtovat ceny související s vedením účtu příjemci vyšší než u tuzemského převodu. Toto ustanovení však nelze zaměňovat s principem Nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v eurech, které požaduje účtovat u přeshraničních převodů ceny stejné jako u převodu tuzemského – jedná se o ceny převodu.

Odst. 2

Týká se převodů, u nichž příkazce určí, že cenu za převod nebo její část uhradí příjemce – tzv. platby BEN, SHA. Ustanovení je opět zaměřeno především na přeshraniční převody, u tuzemských plateb není tento způsob obvyklý (viz výklad k § 7). Pro převody BEN, SHA zásada popsaná v odstavci 1 neplatí; převádějíci instituce příjemce si může účtovat cenu převodu a zákon jí nezakazuje si částku ceny strhnout z převáděné částky. ČNB je však toho názoru, že z důvodu transparentnosti by měla převádějíci instituce příjemce i v tomto případě uvádět na výpisu, odpočtu či jiném dokladu částku převodu a částku ceny jako zvláštní položky.

Odst. 3 až 5

Ustanovení odstavců 3 až 5 řeší případy, kdy dojde k porušení uvedených povinností. Podle povahy porušení zákonné povinnosti je buď převádějíci instituce příkazce nebo převádějíci instituce příjemce povinna vrátit neoprávněně strženou nebo naučtovanou částku

příjemci, a to na vlastní náklady. Způsobila-li porušení povinnosti zprostředkující převádějíci instituce, má převádějíci instituce příkazce vůči ní právo regresu.

K § 11 Povinnost pro případ neúspěšného převodu

Odst. 1

Ustanovení nalezne praktické uplatnění zejména u přeshraničních převodů. Neúspěšným převodem je míněn takový převod, který nebyl vůbec uskutečněn. Zákon o platebním styku stanoví přesné podmínky. Převod nebyl uskutečněn ve lhůtách dle § 8 odst. 2, 3 a 5, ani částka převodu nebyla vrácena v souladu s § 8 odst. 6 a 7 zákona a zároveň příkazce požádal o vrácení částky převodu. Zde je uplatněn rozdílný princip od úroku z prodlení, kde klient není povinen žádat, převádějíci instituce platí úrok též z vlastní iniciativy.

Pod pojmem „převod nebyl vůbec uskutečněn“ mohou být chápány dvě situace

- a) převádějíci instituce příkazce ani neodepsala částku převodu z jeho účtu – převod byl zahájen účinností příkazu, nebyl vůbec uskutečněn. V tomto případě převádějíci instituce nevrací částku příkazci (částka je nulová) a neplatí úrok z prodlení (úrok je nulový),
- b) převádějíci instituce příkazce odepsala částku převodu z jeho účtu, převod byl zahájen účinností příkazu, nebyl uskutečněn z jakéhokoliv důvodu. Tento případ je klasický a převádějíci instituce postupuje podle ustanovení odstavců 1 a 2.

Podle odstavce 1 se příkazce může rozhodnout, zda vyčká po lhůtě stanovené k provedení převodu na dokončení převodu, pak mu náleží úrok z prodlení dle § 9 zákona o platebním styku.

Požádá-li příkazce v souladu s tímto ustanovením o vrácení částky neúspěšného převodu, má převádějíci instituce příkazce k dispozici lhůtu 14 bankovních pracovních dnů. V průběhu této lhůty může buď převod dokončit a zaplatit příkazci úrok z prodlení za dobu prodlení podle § 9 nebo vrátit částku převodu a cenu za jeho provedení příkazci a zaplatit úrok z prodlení za celou dobu, kdy nemohl s peněžními prostředky disponovat podle § 11. Jestliže převádějíci instituce příkazce částku převodu vrátí, není již povinna převod dokončit.

Odst. 2

Stejně jako u úroku z prodlení podle § 9 se k výpočtu úroku z prodlení podle § 11 použije citovaného nařízení vlády⁸⁾. Toto ustanovení výslovně vylučuje uplatnění dvou sankcí současně. Jak bylo již výše uvedeno, buď převádějíci instituce zaplatí úrok z prodlení podle § 9 nebo úrok z prodlení vypočtený podle § 11. Pro měnu výpočtu a připsání úroku z prodlení a pro použití kurzu platí totéž, co bylo uvedeno k § 9 odstavci 3.

Odst. 3

První věta je sice formulována obecně, vztahuje se však pouze na tuzemské převody (spíše teoretická možnost využití). Ukládá povinnost zprostředkující převádějíci instituci vrátit částku převodu v plné výši včetně úroků a cen té převádějíci instituci, od níž obdržela pokyn k provedení příkazu.

Pro přeshraniční převody platí odlišný režim. Zákon limituje vrácení částky přeshraničního převodu výší protihodnoty 12 500 eur dle směrnice. Částka převodu se opět zvyšuje o úrok z prodlení a ceny za provedení převodu, které převádějíci instituce obdržela. Úrok z prodlení se počítá z celé částky převodu.

Tato úprava transponuje důsledně směrnici z toho důvodu, aby nedocházelo k nerovnostem mezi českými a ostatními evropskými převádějíci institucemi. Proto zaručuje právo regresu pouze do směrnici stanovené výše 12 500 eur, aby byla zajištěna reciprocita a aby české převádějíci instituce nezaplatily vyšší částku a nebyly poškozeny. Vypořádání zbylé částky nad 12 500 eur se řeší podle českého právního řádu (obchodní nebo občanský zákoník).

Uplatňuje se zásada, že řetězci převádějíci institucí odpovídá řetězec regresů. Počíná převádějíci institucí příkazce, která vrací částku příkazci, této instituci vrací částku zprostředkující převádějíci instituce, která od ní přijala příkaz a v případě většího počtu zprostředkujících převádějíci institucí tento proces pokračuje tak, že ztrátu ponese poslední převádějíci instituce, která přijala bezchybný příkaz.

Pro názornost uvádíme příklad: převádějíci instituce příkazce je banka v SRN, zprostředkující převádějíci instituce je banka v ČR, převádějíci instituce příjemce je banka v SR. Částka převodu se ztratila, převod nebyl uskutečněn. Jde o přeshraniční převod. Banka v SRN vrátí částku 12 500 eur příkazci v souladu s německým zákonem, banka v ČR vrátí bance v SRN 12 500 eur (popř. odpovídající protihodnotu) v souladu s § 11 odst. 3 zákona o platebním styku, banka v SR vrátí bance v ČR 12 500 eur (popř. odpovídající protihodnotu) v souladu se slovenským zákonem. Částka, která činí rozdíl mezi částkou převodu (který je max. 50 000 eur) a vrácenou částkou 12 500 eur bude vypořádána stejně, jako v případě ztráty částky u platby, která není zákonem o platebním styku upravena.

Odst. 4

Je výjimkou ze zásady, že částku neúspěšného převodu poskytuje vždy převádějíci instituce příkazce. Pokud neúspěšnost převodu způsobila převádějíci instituce, kterou výslovně zvolila převádějíci instituce příjemce, stanoví zákon této instituci povinnost poskytnout příjemci částku převodu v plné výši. Tím se povinnost převádějíci instituce příkazce považuje za splněnou.

Příkladem může být spořitelni a úvěrní družstvo, které k provádění převodů pro své klienty využívá služeb banky.

Odst. 5

Také toto ustanovení je výjimkou z obecné zásady stanovené v odstavci 1. Jestliže jsou příčinou neúspěšného převodu chyby nebo neúplné údaje v příkazu klienta, nebo způsobila-li neúspěšnost zprostředkující převádějíci instituce, kterou zvolil příkazce, částka převodu se nevrací v režimu odstavce 1. Zákon ukládá všem zúčastněným převádějíci institucím povinnost vyvinout veškeré úsilí, které lze na nich požadovat, aby částka převodu byla nalezena a vrácena převádějíci instituci příkazce. V tomto speciálním případě se úroky z prodlení neplatí a ceny nevracejí; převádějíci instituce má nárok na úhradu nákladů, které jí vznikly při vrácení částky převodu převádějíci instituci příkazce.

Odst. 6

Má obdobný význam jako odstavec 5 v § 9. Deklaruje účastníkům převodu nárok na náhradu škody. Platí zde stejná zásada, že náhrada škody se nesnižuje o poskytnutou částku převodu ani o úrok z prodlení.

K § 12 Řešení sporů

Ustanovení vychází z článku 10 směrnice 97/5/ES, který ukládá členským státům povinnost zajistit vhodné a účinné postupy vyřizování stížností a zjednání nápravy pro urovnání sporů mezi klienty a převádějícími institucemi. Sleduje ochranu spotřebitele. Ustanovení je základem pro kompetenci zvláštního mimosoudního orgánu pro řešení sporů v dané oblasti. V době přípravy a přijetí zákona o platebním styku dosud nebyla známa definitivní podoba tohoto orgánu.

K naplnění článku 10 směrnice byl přijat speciální zákon⁶⁾, který do českého právního řádu zavedl nový institut mimosoudního urovnání sporů.

Klient má však dle § 12 zákona o platebním styku právo se obrátit na soud, a podle zákona o finančním arbitrovi má toto právo i v průběhu řízení před finančním arbitrem.

K § 13 Nepředvídatelné překážky

Ustanovení o vyšší moci je převzato ze směrnice. Převádějící instituce se zbaví odpovědnosti za nesplnění povinností uložených v části druhé zákona o platebním styku, prokáže-li zákonem stanovené skutečnosti. Není vázáno pouze na náhradu škody, jako je tomu při úpravě vyšší moci v obchodním zákoníku.

ČÁST TŘETÍ – VYDÁVÁNÍ A UŽÍVÁNÍ ELEKTRONICKÝCH PLATEBNÍCH PROSTŘEDKŮ

Část třetí zákona implementuje částečně Směrnicí 2000/46/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, jejím výkonu a obezřetnostním dohledu nad touto činností a článek 8 Směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku. Dále vychází z některých ustanovení Doporučení 97/489/ES o transakcích prováděných elektronickými platebními prostředky.

K § 14 Základní ustanovení

Ustanovení vymezuje osobní a teritoriální působnost části třetí zákona o platebním styku.

Písmeno a)

Zavádí pojem vydavatel a určuje jeho obsah. Vydavatelé jsou profesionálové tj. banky, pobočky zahraničních bank, jiné osoby, které vydávají elektronické platební prostředky jako podnikání na území České republiky. Vydávání elektronických platebních prostředků nemusí tvořit převážnou část podnikatelských aktivit dané osoby, může jít o činnost okrajovou.

Písmeno b)

Zavádí pojem držitel pro fyzické či právnické osoby, které elektronické platební prostředky užívají na základě smlouvy s vydavatelem. Není podmínkou, aby tato osoba sama uzavřela smlouvu s vydavatelem, může být držitelem na základě smlouvy uzavřené ve prospěch držitele. Zákon o platebním styku nevyžaduje pro smlouvu písemnou formu.

K § 15 Elektronický platební prostředek a elektronické peníze

Ustanovení má převážně definiční povahu.

Odst. 1

Obsahuje definici elektronického platebního prostředku jako základní množiny sestávající ze dvou skupin, resp. podmnožin.

Písmeno a)

Jednu skupinu představuje prostředek vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě; peněžní hodnotou mohou být peněžní prostředky na účtu nebo úvěr poskytnutý vydavatelem. Při jeho užívání (míněny platby i výběry hotovosti) se zpravidla vyžaduje identifikace držitele buď číslem PIN nebo jiným způsobem – heslem, podpisem, průkazem totožnosti, nelze vyloučit např. biometrické metody. V praxi do této skupiny elektronických platebních prostředků náleží především debetní i úvěrové platební karty s elektronickou funkcí a prvky přímého bankovníctví (např. homebanking, telefonní a internetové bankovníctví).

Na rozdíl od elektronického peněžního prostředku, u něhož je pojmovým znakem přijímání jako platební prostředek i jinými osobami než jeho vydavatelem (viz výklad k odstavci 2),

není u prostředku vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě způsob jeho přijímání jako platebního prostředku nijak vymezen. To znamená, že i v případě, kdy daná osoba poskytuje úvěr pouze na své vlastní služby nebo zboží a za účelem evidence čerpání tohoto úvěru poskytne zákazníkům vlastní kartu akceptovanou pouze ve vlastních provozovnách, vydává tato osoba prostředek vzdáleného přístupu k peněžní hodnotě a je tedy vydavatelem ve smyslu zákona o platebním styku.

Písmeno b)

Do druhé skupiny elektronických platebních prostředků patří elektronický peněžní prostředek, který je definován v následujícím odstavci.

Odst. 2

Definuje elektronický peněžní prostředek v návaznosti na směrnici 2000/46/ES. Totožnou definici obsahuje zákon o bankách⁹⁾ v souvislosti se zákazem vydávat elektronické peněžní prostředky jinými osobami než bankami a pobočkami zahraničních bank, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak¹⁰⁾ (viz výklad k § 19).

Elektronický peněžní prostředek je definován v zákonu o platebním styku třemi znaky, které musí splňovat současně:

- je to platební prostředek (používá se k placení),
- uchovává peněžní hodnotu v elektronické podobě,
- je přijímán nejen vydavatelem, ale i jinými osobami (akceptanty).

Za elektronický peněžní prostředek se považuje elektronické zařízení (médium–nosič), na kterém je uchována peněžní hodnota v elektronické podobě, ve smyslu směrnice 2000/46/ES elektronická náhrada za bankovky a mince, tedy elektronické peníze. V současné době se vyskytují technicky dva rozdílné systémy elektronických peněžních prostředků, a to podle způsobu uložení elektronických peněz:

- na samostatném nosiči, který musí být při transakci fyzicky předložen (karta, minikarta, klíčenka - tzv. token, obvykle s čipem jako nosičem záznamu),
- v paměti počítače, kdy přístup k uchované peněžní hodnotě a její používání je umožněn prostřednictvím některé ze sítí pro přenos dat a informací.

Pokud není naplněn třeba jen jediný ze tří výše uvedených definičních znaků, nejedná se o elektronický peněžní prostředek ve smyslu zákona. Je-li např. čipová karta používána k placení zboží či služeb pouze v rámci společnosti, která ji vydala, není elektronickým peněžním prostředkem.

Odst. 3

Elektronické peníze jsou definovány jako peněžní hodnota, která je uchovávána na elektronickém peněžním prostředku. Znamená to, že nejde o pouhou elektronickou evidenci,

⁹⁾ § 2 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb.

¹⁰⁾ § 2 odst. 1 písm. b) zákona č. 21/1992 Sb.

ale že elektronické peníze v podobě elektronických bodů, impulzů, či jednotek jsou skutečně na elektronickém peněžním prostředku (v čipu karty, v paměti počítače) uloženy a při provádění transakcí konkrétním platebním prostředkem efektivně na tento platební prostředek přibývají nebo ubývají podle povahy transakce (nabíjení, dobíjení – znovunaplňování elektronického peněžního prostředku, placení, přijímání platby). Z toho vyplývá, že předá-li vydavatel budoucímu držiteli plastovou kartu určenou k nabití elektronickými penězi, nevydal ještě elektronický peněžní prostředek. Teprve po naplnění elektronickými jednotkami vydavatelem dojde k vydání elektronického peněžního prostředku a tedy elektronických peněz.

Odst. 4

Doplňuje definiční znaky elektronického peněžního prostředku povinnostmi. Vydavatel elektronických peněz je vždy totožný s vydavatelem elektronického peněžního prostředku. Elektronické peníze musí být předplaceny, to znamená, že nesmějí být vydány jinak než proti zaplacení stejné nebo vyšší hodnoty peněžních prostředků. Vydavatel předem přijme peněžní prostředky, které nesmějí být v nižší hodnotě, než v jaké následně vydá elektronické peníze. Vydavatel může přijmout peněžní prostředky i ve vyšší hodnotě než následně vydané elektronické peníze (např. za účelem humanitárního daru apod.). Zásada předplacenosti platí i při dobíjení (znovunaplňování) elektronického peněžního prostředku.

Zákonem zavedené definice v praxi přinášejí určité obtíže, zejména tehdy, je-li třeba určit, o jakou skupinu elektronických platebních prostředků se jedná. V České republice jsou vydávány a připravovány různé produkty, které vykazují stále nové znaky, a jejich zařazení podle zákonných definic je nutno posuzovat případ od případu. V zákonu o platebním styku však pro účely dalších ustanovení části třetí bylo třeba vytvořit jak kategorii elektronických peněžních prostředků jako platebního prostředku, tak i elektronických peněz jako peněžní hodnoty. Definice elektronického peněžního prostředku vychází převážně z Doporučení 97/489/ES, které sleduje soukromoprávní ochranu držitele. Definice elektronických peněz je převzata (nikoli však doslovně) ze směrnice 2000/46/ES a jejím cílem je veřejnoprávní ochrana držitele a ochrana měny.

V současné době probíhají v Evropské unii diskuse o povaze elektronických peněz a jejich definičních znacích. Předmětem debat jsou především produkty mobilních operátorů, jimiž lze platit i jiné služby u jiných smluvních partnerů. Nebylo dosud uzavřeno, zda se jedná o elektronické peníze. V České národní bance probíhají obdobné odborné diskuse. Je třeba si uvědomit, že česká legislativa bude muset na utváření či změny názorů v Evropské unii průběžně reagovat.

K § 16 Vzorové obchodní podmínky

Ustanovení bylo do zákona o platebním styku zakotveno v souvislosti s požadavkem Evropské komise implementovat příslušné Doporučení. Česká národní banka rozhodla, že v první etapě nebude Doporučení transponováno do zákona, stejně jako ve většině členských států Evropské unie. Naproti tomu některé kandidátské země do národní legislativy Doporučení zapracovaly.

Česká národní banka splnila povinnost uloženou jí v § 16 na konci roku 2002. Vydala Vzorové obchodní podmínky pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků a publikovala je v úředním sdělení č. 14 v částce 18 Věstníku České národní banky z roku

2002. Ve Vzorových obchodních podmínkách jsou obsaženy principy a zásady Doporučení 97/489/ES s cílem zvýšení ochrany držitele.

K § 17 Obchodní podmínky vydavatele

Odst. 1

Stanoví obecnou informační povinnost vydavatele vůči zájemci o elektronický platební prostředek. Je obdobou předběžných informací o převodech dle § 7 odst. 1 zákona o platebním styku. Týká se celé množiny elektronických platebních prostředků bez ohledu na jejich členění podle § 15.

Odst. 2

Ukládá vydavateli povinnost informovat, do jaké míry jeho obchodní podmínky odpovídají Vzorovým obchodním podmínkám České národní banky a charakterizovat obsah případných odchylek. Klient (držitel) se tak má možnost dozvědět, jak vysoký stupeň ochrany mu vydavatel poskytuje. Tento způsob ochrany držitele byl zvolen namísto přímé transpozice Doporučení do zákona o platebním styku. Nenuťí vydavatele k okamžitému převzetí daných principů. Na druhé straně vytváří pozitivní tlak na vydavatele. Po vydání Vzorových obchodních podmínek Českou národní bankou většina bankovních i nebankovních vydavatelů připravila nové obchodní podmínky, v nichž se do značné míry Vzorovým obchodním podmínkám přizpůsobila.

Stanoví-li vydavatel ve svých obchodních podmínkách postupy nebo podmínky nad rámec povinností stanovených ve Vzorových obchodních podmínkách (např. blokaci elektronických peněžních prostředků při ztrátě), není to považováno za odchylku ve smyslu zákona.

Odst. 3

Stanoví lhůtu, v níž měli vydavatelé splnit povinnost uvedenou v odst. 2. Jedná se však o probíhající proces a povinnost se týká i změn obchodních podmínek.

Odst. 4

V návaznosti na předcházející odstavce se vydavatelům stanoví povinnost předat České národní bance obchodní podmínky včetně jejich změn. Vydavatelé tuto povinnost splnili nárazově v dubnu roku 2003 a průběžně ji plní i nadále.

K § 18 Užití elektronického platebního prostředku na dálku

Toto ustanovení implementuje ustanovení článku 8 směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, která se týkají postupu při zneužití platební karty. Silně akcentuje ochranu držitele, což odpovídá rizikům, která užití takového platebního prostředku přináší.

Písmeno a)

Jde o užití elektronického platebního prostředku, který fyzicky existuje, ale nebyl fyzicky při užití (zaplacení) předložen. Osoba, která tento platební prostředek použila, jej nemusela držet.

Písmeno b)

Týká se plateb prostřednictvím internetu popř. jiného platebního prostředku, jehož podstata neumožňuje fyzické předložení (paměť počítače), zároveň však nedošlo k identifikaci držitele číslem PIN nebo k jiné obdobné identifikaci držitele nebo elektronického platebního prostředku.

Oba případy se týkají transakcí provedených zadáním dat platebního prostředku prostřednictvím pošty, telefonu, internetu nebo jiné komunikační sítě na dálku, nikoli o transakce provedené na základě předložení platebního prostředku v obchodním místě. V obou těchto případech může dojít snadno ke zneužití elektronického platebního prostředku (přečtení či vygenerování čísla platební karty), přičemž bude stát tvrzení držitele proti tvrzení vydavatele. Legislativa v souladu s principy ochrany spotřebitele straní v tomto případě držiteli, který se nemůže proti zneužití elektronického platebního prostředku nijak bránit, ani dokázat, že tento prostředek neužil.

Zákon jednoznačně pro uvedené případy užití elektronických platebních prostředků stanoví právo držitele prohlásit, že daný elektronický platební prostředek k placení neužil a právo požadovat na vydavateli vrácení odčerpaných peněžních prostředků. Tomuto právu koresponduje povinnost vydavatele tyto prostředky držiteli vrátit. Riziko zneužití tak nese vydavatel, který umožnil, aby takto jednoduchým ale snadno zneužitelným způsobem bylo platebního prostředku užito.

K § 19 Podmínky pro vydávání elektronických peněžních prostředků

Jak již bylo uvedeno, dle zákona o bankách jsou oprávněny vydávat elektronické peněžní prostředky (elektronické peníze) pouze banky a pobočky zahraničních bank, nestanoví-li zvláštní zákon jinak¹⁰⁾. V souladu s ustanovením zákona o bankách jsou od data vstupu České republiky do Evropské unie oprávněny na území České republiky vydávat elektronické peněžní prostředky instituce, kterým byla tato činnost povolena jejich domovským státem v rámci Evropské unie na základě jednotné licence (E-money institutions – EMI).

Tento princip je v souladu se směrnicí 2000/46/ES. Česká republika dosud právně neumožnila vznik a působení domácích EMI. V současné době se tato možnost diskutuje.

Směrnice stanoví výjimky, kdy za určitých podmínek mohou jiné než výše uvedené subjekty vydávat elektronické peněžní prostředky. Zákon o platebním styku tyto výjimky implementoval do § 19. Zde jsou stanoveny podmínky, za nichž mohou subjekty, které nejsou bankami, pobočkami zahraničních bank, ani držiteli jednotné licence, vydávat elektronické peněžní prostředky.

Odst. 1

K vydávání elektronických peněžních prostředků se u těchto osob vyžaduje předchozí souhlas České národní banky a splnění zákonných podmínek.

Písmeno a)

Stanoví maximální výši částky, která smí být uchována na elektronickém peněžním prostředku a současně celkovou částku omezující emisi elektronických peněz. Částky jsou vyjádřeny v české měně a představují protihodnotu částky v eurech uvedenou v příslušné směrnici.

Písmeno b)

Omezuje se okruh osob, které elektronické peněžní prostředky přijímají – poskytovatelů služeb (akceptantů). Vyžaduje se vztah mezi vydavatelem a akceptantem, např. vztah mateřské nebo dceřiné společnosti nebo obchodní vztah, např. řetězec obchodů, společná reklama, společný postup či distribuční síť.

Cílem ustanovení odstavce 1 bylo omezit vydávání elektronických peněz absolutními hodnotami a zajistit úzké vztahy mezi poskytovateli služeb a vydavateli elektronických peněžních prostředků.

Podmínky stanovené v odstavci 1 vycházejí se směrnice 2000/46/ES, nejsou však její přesnou transpozicí. Byly nastaveny přísněji vzhledem k absenci zkušeností a obavám z možnosti nekontrolované emise elektronických peněz. V současné době je Česká národní banka rozhodnuta novelizovat § 19 zákona a podřídít podmínky plně této směrnici.

Jestliže osoba – budoucí vydavatel – má v úmyslu vydávat více různých typů (druhů) elektronického peněžního prostředku, je zapotřebí předchozího souhlasu k vydávání každého z nich.

Odst. 2

Vydávání elektronických peněz musí být sledováno pro účely měnové statistiky a rovněž je třeba sledovat, zda vydavatel nadále plní povinnosti uložené mu v odstavci 1 týkající se mezních hodnot. Proto se ukládá vydavatelům reportovací povinnost vůči České národní bance (objem elektronických peněz a počet elektronických peněžních prostředků, případně další skutečnosti).

Odst. 3

Předchozí souhlas uděluje Česká národní banka ve správním řízení dle správního řádu. Ustanovení zmocňuje Českou národní banku k vydání vyhlášky. Tou je vyhláška č. 547/2002 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o předchozí souhlas k vydávání elektronických peněžních prostředků.

Česká národní banka řeší již několik žádostí o předchozí souhlas, které posuzuje z hlediska požadavků zákona o platebním styku a citované vyhlášky. Přehled osob, jimž byl předchozí souhlas udělen, uveřejňuje Česká národní banka na svých internetových stránkách.

Odst. 4

Ustanovení dává České národní bance možnost předchozí souhlas odejmout v případě, že vydavatel porušuje zákonné podmínky.

Odst. 5

Česká národní banka se zmocňuje k tomu, aby v případě potřeby stanovila vyhláškou další údaje, které budou vydavatelé elektronických peněžních prostředků povinni hlásit, včetně způsobu a lhůt jejich poskytování.

K § 20 Zpětná výměna elektronických peněz

Odst. 1

Ukládá vydavateli povinnost kdykoli v době platnosti elektronického peněžního prostředku provést zpětnou výměnu elektronických peněz, jestliže o to držitel požádá. Elektronické peníze vymění v jejich nominální hodnotě za bankovky a mince nebo bezhotovostním převodem na účet. Ustanovení je pro držitele zárukou, že elektronické peníze skutečně mají svou hodnotu a mohou být kdykoli přeměněny do podoby „klasických peněz“. Zpětná výměna je bezplatná, vydavatel si smí účtovat pouze náklady nezbytné k jejímu provedení.

Odst. 2

Umožňuje vydavateli stanovit si minimální hodnotu zpětné výměny, tj. částku, pod kterou vydavatel výměnu neprovádí, což má působit proti zneužívání ze strany držitelů. Zákon stanoví mezní hodnotu 300 Kč, kterou nesmí vydavatel v tomto případě překročit (to znamená, že nesmí ve svých obchodních podmínkách stanovit, že méně než např. 500 nebo 1000 Kč nevyměňuje, naopak může stanovit, že nevyměňuje méně než např. 250, 100, 50 Kč). Částka 300 Kč je odvozena od protihodnoty v eurech stanovené směrnicí.

Minimální hodnota pro zpětnou výměnu vydavateli neumožňuje tuto částku při provádění zpětné výměny odečítat od zůstatku elektronických peněz na elektronickém peněžním prostředku (požaduje-li držitel zpětnou výměnu zbývající částky, např. 320 v elektronických penězích, musí vydavatel vrátit držiteli celých 320 Kč).

Odst. 3

Vydavatel je povinen ve svých obchodních podmínkách jasně a srozumitelně stanovit podmínky pro zpětnou výměnu elektronických peněz (včetně minimální hodnoty dle odstavce 2).

Jde o zákonnou povinnost a podmínky pro zpětnou výměnu musí být uvedeny v obchodních podmínkách vydavatele i přesto, že Vzorové obchodní podmínky pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků, vydané podle § 16 zákona o platebním styku, ustanovení o zpětné výměně neobsahují.

K § 21 Řešení sporů

Toto ustanovení zakládá kompetenci finančního arbitra pro řešení sporů mezi vydavateli a držiteli při vydávání a užívání elektronických platebních prostředků. Stejný rozsah kompetencí svěčuje finančnímu arbitrovi § 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi⁶⁾.

Obdobně jako u převodů má i v případě sporů podle části třetí zákona držitel právo obrátit se na soud.

Přehled členských států EU a EHP a jejich měn
od 1. května 2004

Belgie	EUR	EURO
Česká republika	CZK	CZECH KORUNA
Dánsko	DKK	DANISH KRONE
Estonsko	EEK	KROON
Finsko	EUR	EURO
Francie	EUR	EURO
Irsko	EUR	EURO
Island	ISK	ICELAND KRONA
Itálie	EUR	EURO
Kypr	CYP	CYPRUS POUND
Lichtejnštejsko	CHF	SWISS FRANC
Litva	LTL	LITHUANIAN LITAS
Lotyšsko	LVL	LATVIAN LATS
Lucembursko	EUR	EURO
Maďarsko	HUF	FORINT
Malta	MTL	MALTESE LIRA
Německo	EUR	EURO
Nizozemsko	EUR	EURO
Norsko	NOK	NORWEGIAN KRONE
Polsko	PLN	ZLOTY
Portugalsko	EUR	EURO
Rakousko	EUR	EURO
Řecko	EUR	EURO
Slovensko	SKK	SLOVAK KORUNA
Slovinsko	SIT	TOLAR
Španělsko	EUR	EURO
Švédsko	SEK	SWEDISH KRONA
Velká Británie	GBP	POUND STERLING

Příklady placení úroku z prodlení podle § 9**1. převod v rámci jedné převádějí instituce**

<ul style="list-style-type: none"> • Včas odepsáno (den D), ale pozdě připsáno (D+1) 	
	<ul style="list-style-type: none"> - převádějí instituce (dále jen „instituce“) platí úrok z prodlení příjemci, - pokud příkazce prokáže, že mu vznikla škoda, pak instituce hradí také škodu vzniklou příkazci.
<ul style="list-style-type: none"> • Pozdě odepsáno (D+1), a pozdě připsáno (D+1) – pozdní připsání na účet příjemce je způsobeno pozdním odepsáním (§ 9, odst. 1) 	
	<ul style="list-style-type: none"> - instituce platí úrok z prodlení příkazci, - příjemce požaduje náhradu škody (penále) na příkazci (instituce příjemci neplatí).
<ul style="list-style-type: none"> • Pozdě odepsáno (D+1) a pozdě připsáno (D+2) – pozdní připsání je způsobeno chybou/závadou instituce jak na straně příkazce, tak na straně příjemce 	
	<ul style="list-style-type: none"> - instituce platí úrok z prodlení jak příkazci, tak příjemci, - škodu může uplatnit na instituci jak příkazce, tak příjemce, případně oba.

D = den účinnosti příkazu k převodu

2. převod mezi dvěma převádějícími institucemi

	KDO	CO nedodržení lhůt podle § 8 uplatnění škody	KOMU se platí úrok z prodlení	KDY	
Pohled instituce příkazce	1	Instituce příkazce (I 1)	nedodrží lhůtu	zaplatí příkazci	HNED (po zjištění)
		Příkazce	může uplatnit škodu u I 1		
		Příjemce	vznikne-li škoda příjemci, uplatňuje ji u příkazce a ten pak u I 1		
	2	Instituce příkazce (I 1)	dodrží lhůtu	x	x
		Instituce příjemce (I 2)	nedodrží lhůtu	zaplatí příjemci	HNED (po zjištění)
		Příjemce	uplatní škodu u I 2		
	Příkazce	vznikne-li škoda příkazci, řeší ji s příjemcem a příjemce řeší s I 2			
Pohled instituce příjemce	1	Instituce příjemce (I 3)	nedodrží lhůtu	zaplatí příjemci	HNED (po zjištění)
		Příjemce	uplatní škodu u I 3		
		Příkazce	vznikne-li škoda příkazci, řeší ji s příjemcem a příjemce řeší s I 3		
	2	Instituce příjemce (I 3)	dodrží lhůtu	x	x
		Instituce příkazce (I 4)	nedodrží lhůtu	zaplatí příkazci	HNED (po zjištění)
		Příkazce	uplatní škodu u I 4		
	Příjemce	vznikne-li škoda příjemci, uplatňuje ji u příkazce a ten pak u I 4			
Pokud se při šetření prokáže, že nedodržení lhůty způsobil příkazce nebo příjemce, instituce příkazce ani instituce příjemce nebude platit úrok z prodlení - bude se prokazovat původním příkazem, výpisem z účtu, potvrzením ČNB apod.					